

Русінова О. С.
доцент кафедри менеджменту
Європейського університету, м. Київ

Rusinova O. S.
Associate Professor of Management
European University, Kyiv

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

ORGANIZATIONAL SUPPORT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

Анотація. Запропоновано підхід до організаційного забезпечення управління розвитком промислового підприємства. В основі цього підходу лежить пропозиція щодо трансформації існуючої організаційної структури підприємства з метою створення відокремленої функціональної групи – центру управління. Діяльність даного центру має бути спрямована на підвищення рівня розвитку підприємства шляхом формування єдиного виробничого циклу, у межах якого системно здійснюється виконання певного переліку робіт відділами та підрозділами, що входять до складу центру управління. Діяльність даного центру забезпечує: проведення оцінювання технічної можливості виготовлення продукції конструкторським відділом; вибір технологічного процесу (або розробку нового) технологічним відділом; коригування технологічного процесу під час узгодження контурів управління якістю розвитку промислового підприємства; удосконалення продукції та технології виробництва технологічною групою механообробного виробництва.

Ключові слова: підприємство, організаційне забезпечення, центр управління, відділи, підрозділи, розвиток.

Вступ та постановка проблеми. Практична реалізація моделей і методів управління розвитку промислового підприємства неможлива без визначення, яким чином і якими службами й підрозділами підприємства вони будуть реалізовані, тобто без організаційного забезпечення. Організаційне забезпечення – це узгоджене за місцем, часом та метою функціонування окремих виконавців, колективів і технічних засобів. Відповідно, під організаційним забезпеченням розвитку промислового підприємства необхідно розуміти сукупність методів і засобів, що регламентують за місцем, часом і метою функціонування окремих виконавців, колективів у відокремленому підрозділі або службі в структурі підприємства.

Тому створення центру управління розвитку в наявній організаційній структурі промислового підприємства з метою підвищення рівня якості виробництва продукції та організаційного забезпечення під час упровадження нових технологічних процесів свідчить про високий рівень розвитку промислового підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначення невирішених проблем. Питання розвитку підприємств досліджують багато науковців. Серед вітчизняних учених, які зробили значний внесок у розробку цієї проблеми або окремих її аспектів, варто визначити І.В. Алексеева, Б.М. Андрушківа, А.Е. Воронкову, І.С. Грозного, О.І. Пушкаря, О.М. Тридіда. Найбільш значущі зарубіжні роботи у сфері розвитку підприємств належать Ст. Біру, П. Друкеру, Д. Нортона, М. Портеру, Д. Стігліцу.

Розвиток підприємства є складним і багатоплановим явищем. Неоднозначність термінологічного апарату з питань управління забезпеченням розвитку підприємств ускладнює сам механізм управління розвитком. Недостатність теоретичних і практичних розробок у даній сфері, неможливість практичного використання багатьох із них обумовили вибір даного напрямку дослідження.

Мета статті. Метою роботи є розробка організаційного забезпечення розвитку промислового підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Центр управління розвитку промислового підприємства – це відокремлена сукупність конструкторського відділу, технологічного відділу, відділу оснащення та інструменту,

Рис. 1. Організаційна схема центру управління розвитку промислового підприємства

групи технологічної документації й технологічної групи механообробного виробництва, діяльність яких орієнтована на ефективне виконання комплексу робіт з підвищення якості розвитку підприємства в межах життєвого циклу продукції.

Організаційну схему центру управління розвитку промислового підприємства подано на рисунку 1.

Основні функції центру управління розвитку промислового підприємства:

1. Розробка нових технічно досконалих конструкцій і матеріалізація раніше виготовлених підприємством виробів.

2. Вивчення чинних вітчизняних і зарубіжних патентних матеріалів, створення патентно чистих виробів.

3. Складання квартальних і річних планів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

4. Випуск робочих креслень і технічної документації нових та модернізованих виробів.

5. Узгодження робочих креслень та іншої технічної документації з дослідно-конструкторськими службами підприємства.

6. Узгодження із замовниками технічних умов на проєктовані вироби.

7. Розробка технічних умов на виготовлення й поставку виробів.

8. Участь у проведенні уніфікації та стандартизації окремих вузлів і деталей.

9. Проведення стендових і контрольних випробувань виробів, а також вузлів та систем управління.

10. Проведення дослідних і експериментальних робіт.

11. Вивчення та систематизація технічних матеріалів з експлуатації виробів.

12. Виготовлення дослідних зразків виробів, вузлів, систем і деталей нових та модернізованих конструкцій продукції, що випускається підприємством.

13. Естетичне оформлення конструкцій і виробів.

14. Удосконалення та створення нових методів і методик конструкторських розрахунків для підвищення експлуатаційних властивостей надійності та довговічності виробів.

15. Інформування конструкторів і технологів про наявність початкових технічних матеріалів для проєкування.

16. Організація винахідницької та раціоналізаторської роботи в конструкторському та технологічному відділах і групах, обмін досвідом щодо конструкторських розробок.

17. Організація консультацій з метою вирішення окремих проблемних технічних питань.

18. Систематичне накопичення статистичних даних і розробка на їхній основі трудових нормативів на конструкторсько-технологічні роботи.

19. Обґрунтування економічної ефективності створюваних нових конструкцій.

20. Контроль за дотриманням технічної документації, ДСТУ, ТУ тощо.

21. Подання висновків щодо раціоналізаторських пропозицій і винаходів.

22. Забезпечення зв'язку з науково-дослідними інститутами та організаціями [5].

Розглянемо детальніше функції та обов'язки виділених підрозділів у структурі центру управління продукції (далі – ЦУП).

Конструкторський відділ.

Основні обов'язки конструкторського відділу ЦУП:

– складання висновку про доцільність пропозицій раціоналізаторів та винахідників;

– розробка місячних планів з упровадження раціоналізаторських пропозицій;

– підготовка висновків про технічні можливості та економічну доцільність раціоналізаторських пропозицій;

– надання допомоги раціоналізаторам під час виконання креслень, макетів, описів тощо, а також при дослідній перевірці за пропозиціями.

Як головне завдання конструкторського відділу ЦУП виділено оцінювання технічної можливості виготовлення продукції відповідно до вимог, що формуються під час заходів з управління розвитку промислового підприємства [1; 2].

Процес оцінювання технічної можливості виготовлення продукції конструкторським відділом ЦУП на стадії технічної підготовки виробництва подано на рисунку 2.

Технологічний відділ.

Основні обов'язки технологічного відділу ЦУП:

– розробка технологічного погодження конструкцій деталей, вузлів, систем, виробів, технічних умов, інструкцій та іншої технологічної документації;

– розробка пропозицій щодо підвищення технологічності конструкції деталей, вузлів, систем, виробів, технічних умов, інструкцій та іншої технічної документації;

– створення маршрутів обробки деталей, вузлів, систем і виробів по виробничих цехах і ділянках та узгодження технічних питань;

– креслення деталей, вузлів, виробів, систем, технічні умови, інструкції, подетальні маршрутні відомості в білках і кальках для узгодження маршрутів проходження і на технологічність;

– розробка повного комплексу креслень деталей, вузлів, систем і виробів; специфікація деталей, вузлів, що входять до кожної складальної одиниці, складання технічних умов, подетальної відомості покупних виробів та іншої технічної документації для розробки технологічних процесів, конструювання інструментів і оснащення;

– здійснення повідомлень про зміни в кресленнях, специфікаціях, відомостях, технічних умовах, інструкціях та іншій технічній документації; перелік деталей, вузлів, механізмів і приладів та інших поставок, які надходять у порядку міжзаводської кооперації [3; 4].

Основними завданнями технологічного відділу ЦУП є проведення вибору технологічного процесу (або розробки нового) у межах підготовки та прийняття управлінських рішень щодо підвищення рівня якості розвитку промислового підприємства та коригування технологічного процесу відповідно до вимог, що висувуються в процесі досягнення узгодженості між контурами управління розвитку підприємства.

Група технологічної документації.

Основні обов'язки групи технологічної документації ЦУП:

– обробка технічної документації, розробленої відповідними службами, копії повних комплектів креслень та іншої технічної документації;

– розробка технічної документації (оригінали та копії для реєстрації, обліку й збереження);

– виконання заявок на виконання робіт з розмноження, оформлення, комплектування та розсилки документації;

– виконання заявок на здійснення копіювальних та фоторобіт;

– здійснення повідомлень про зміни в технічній документації;

– виконання актів-наказів про списання технічних документів.

Технологічна група механообробного виробництва.

Основні обов'язки технологічної групи механообробного виробництва ЦУП:

- обробка запитів з виготовлення деталей, складання й випробування вузлів, систем і виробів;
- обробка запитів про можливість здачі деталей, вузлів, систем і виробів, що мають відхилення від креслень і технічних умов;
- виконання креслень деталей, вузлів, систем, виробів, технічних умов, інструкцій (через відділ технічної документації);
- підготовка та прийняття рішень з питань щодо відхилень від креслень і технічних умов;

- надання допомоги в освоєнні нових виробів;
- проведення консультацій за запитом цехів;
- узгодження рекламцій.

Як основне завдання технологічної групи механообробного виробництва виділено проведення аналізу зауважень, пропозицій та розробки поліпшень у процесі вдосконалення продукції і технології виробництва (рис. 3).

Відділ оснащення та інструменту.

Основні обов'язки відділу оснащення та інструменту ЦУП:

- складання переліку дефіцитних матеріалів і виробів для обмеження застосування їх у конструкторських розробках;

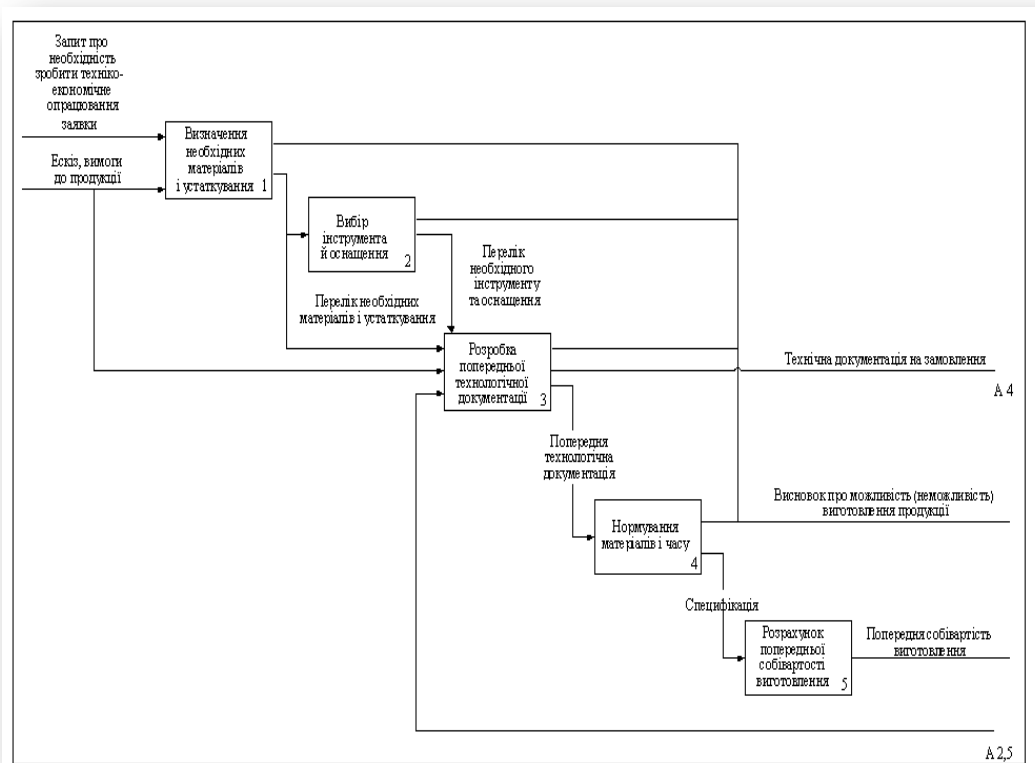

Рис. 2. Процес оцінювання технічної можливості виготовлення продукції конструкторським відділом ЦУП

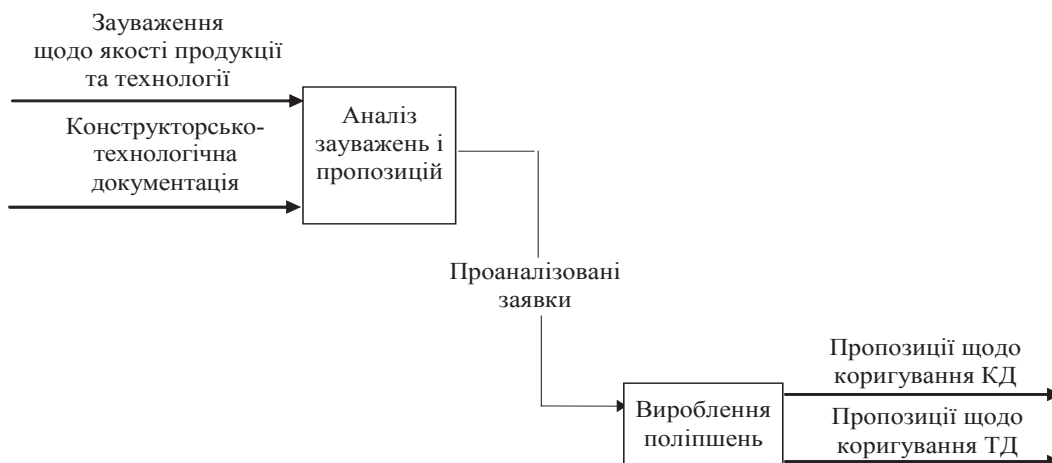

Рис. 3. Процес удосконалення продукції та технології виробництва технологічною групою механообробного виробництва ЦУП

- здійснення повідомлень про заміну матеріалів і покупних комплектуючих виробів;
- виконання запитів про можливість відхилень від технічних вимог отриманих від постачальників комплектуючих виробів;
- дотримання технічних умов на спеціальні матеріали та вироби на погодження;
- складання договорів на поставку комплектуючих виробів на погодження;
- складання відомості про виділення фондами матеріалів за заявками та довідки про наявність матеріалів на складах;
- дотримання специфікованих норм витрат комплектуючих виробів, а також затверджених технічних умов на їх поставку;
- складання відомості про зміни норм;
- сповіщення про заміну матеріалів і покупних комплектуючих виробів;
- складання висновків за запитом про заміну матеріалів, покупних комплектуючих виробів, а також за відхиленням від технічних умов на їх поставку;
- складання переліку матеріалів і покупних комплектуючих виробів, необхідних для забезпечення дослідних зразків виробів, систем, вузлів і деталей.

Як основне завдання відділу оснащення та інструменту виділено формування графіка ремонту і виробництва оснащення та інструменту впродовж кожного етапу здійснення заходів з управління розвитку промислового підприємства.

Висновки. Таким чином, основу запропонованого підходу до організаційного забезпечення управління розвитком промислового підприємства становить пропозиція щодо трансформації існуючої організаційної структури підприємства з метою створення відокремленої функціональної групи – центру управління, діяльність якого має бути спрямована на підвищення рівня розвитку підприємства шляхом формування єдиного виробничого циклу, у межах якого системно здійснюється виконання певного переліку робіт відділами та підрозділами, що входять до складу центру управління, який забезпечує:

- проведення оцінювання технічної можливості виготовлення продукції конструкторським відділом ЦУП;
- вибір технологічного процесу (або розробку нового) технологічним відділом ЦУП;
- коригування технологічного процесу під час узгодження контурів управління якістю розвитку промислового підприємства;
- удосконалення продукції та технології виробництва технологічною групою механообробного виробництва ЦУП.

Список використаних джерел:

1. Пустовойт О. Кількісна та якісна складові економічного розвитку України: управлінські аспекти / О. Пустовойт // Економіка України. – 2006. – № 2. – С. 20-26.
2. Пушкарь А.И. Модели управления развитием производственно-экономических систем : [монография] / А.И. Пушкарь. – Харьков : ХГЭУ, 1997. – 268 с.
3. Репин В.В. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / В.В. Репин, В.Г. Елиферов. – Москва : Стандарты и качество, 2004. – 408 с.
4. Робсон М. Практическое руководство по реинжинирингу бизнес-процессов / М. Робсон, Ф. Уллах ; [пер. с англ. под ред. Н.Д. Эриашвили]. – Москва : Аудит : ЮНИТИ, 1997. – 224 с.
5. Осипов Д.С. Методика квалиметрической оценки и анализа производственных процессов / Д.С. Осипов, И.А. Михайловский, И.Г. Гунн // Век качества. – 2011. – № 3. – С. 36-38.

Аннотация. Предложен подход к организационному обеспечению управления развитием промышленного предприятия, в основе которого лежит предложение о трансформации существующей организационной структуры предприятия с целью создания обособленной функциональной группы – центра управления, деятельность которого должна быть направлена на повышение уровня развития предприятия путем формирования единого производственного цикла, в рамках которого системно осуществляется выполнение определенного перечня работ отделами и подразделениями, входящими в состав центра управления.

Ключевые слова: предприятие, организационное обеспечение, центр управления, отделы, подразделения, развитие.

Summary. An approach to the organizational support of management of development of industrial enterprise which is based on a proposal for the transformation of the existing organizational structure in order to create separate functional group – the control center, whose activities should be aimed at improving the development of the company through the formation of a single production cycle, in which a systematic It carried out execution of a certain list of works departments and units that are part of the control center.

Key words: enterprise, organizational support, control center, departments, divisions, development.